

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr Ju2025/02091
Vårt dnr R-2026-1

Malmö den 8 januari 2026

REMISSVAR

En ny produktansvarslag (SOU 2025:103)

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning.

Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar.

1. Sammanfattning

- Avfall Sverige tolkar ”reparationer eller annan verksamhet” i förslaget till produktansvarslag som att det kan utgöra förberedelse för återanvändning av avfall.
- Avfall Sverige anser att det är av största vikt att avfall som har förberetts för återanvändning undantas från den kommande lagens tillämpningsområde i enlighet med vad som anges att ”reparationer eller annan verksamhet som inte medför väsentliga ändringar” inte bör omfattas av skadeståndsansvar enligt direktivet. Detta i syfte att inte hämma förberedelsen för återanvändning av avfall och därmed EUs ambition om en cirkulär ekonomi.

2. Kommentarer

2.1 Vikten av undantag för förberedelse för återanvändning i produktansvarslagen

En viktig prioritering för EU och medlemsstaterna är övergången till en cirkulär ekonomi. För detta ändamål arbetar EU-kommissionen med en *Circular Economy Act* och en *Clean Industrial Deal*. Enkelt uttryckt innebär cirkulär ekonomi en ökad resurshushållning genom att de produkter och komponenter som sätts på EUs marknad får längre hållbarhet och används längre innan de blir avfall samt att när produkterna och komponenterna väl blir avfall avfallet i första hand förbereds för återanvändning samt därefter materialåtervinns.

Definitionen av förberedelse för återanvändning återfinns i 15 kap. 6 § miljöbalken och definieras som *kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan*

återanvändas utan ytterligare behandling, materialåtervinna avfall: upparbeta avfall till nya ämnen eller föremål som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial.

Återanvändning definieras i 15 kap. 6 § miljöbalken enligt följande:

att en produkt eller en komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

I det direktiv som ligger till grund för förslagen till reglering i svensk lagstiftning (direktiv 2024/2853/EU om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister) görs viktiga ställningstaganden i preambel 19 till direktivet när det gäller cirkulär ekonomi:

I övergången från en linjär till en cirkulär ekonomi utformas produkter för att bli mer hållbara, återanvändbara, reparerbara och uppgraderbara. Unionen främjar också innovativa och hållbara produktions- och konsumtionsformer som förlänger produkters och komponenters funktionalitet, såsom återtillverkning, renovering och reparation, som anges i kommissionens meddelande av den 11 mars 2020 En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa. När en produkt ändras väsentligt och därefter tillhandahålls på marknaden eller tas i bruk bör den anses vara en ny produkt. Om den ursprungliga tillverkaren inte har kontroll över ändringen bör det vara möjligt att hålla den person som gjorde den väsentliga ändringen ansvarig i egenskap av tillverkare av den ändrade produkten, eftersom den personen enligt relevant unionsrätt är ansvarig för produktens överensstämmelse med säkerhetskraven. Huruvida en ändring är väsentlig bör fastställas på grundval av kriterier som fastställts i relevant unionsrätt och nationell rätt om produktsäkerhet, inbegripet förordning (EU) 2023/988. Om inga sådana kriterier har fastställts för produkten i fråga bör ändringar som ändrar produktens ursprungliga avsedda funktioner eller påverkar dess överensstämmelse med tillämpliga säkerhetskrav eller ändrar dess riskprofil betraktas som väsentliga ändringar. Om en väsentlig ändring utförs av den ursprungliga tillverkaren, eller under dennes kontroll, och en sådan väsentlig ändring ger produkten säkerhetsbrister, bör tillverkaren inte kunna undgå ansvar genom att hävda att säkerhetsbristerna uppstod efter att produkten släpptes ut på marknaden eller togs i bruk. För att uppnå en rättvis fördelning av riskerna i den cirkulära ekonomin bör en ekonomisk aktör annan än den ursprungliga tillverkaren som gör en väsentlig ändring undantas från ansvar om den ekonomiska aktören kan bevisa att skadan har att göra med en del av produkten som inte påverkas av ändringen. Ekonomiska aktörer som utför reparationer eller annan verksamhet som inte medför väsentliga ändringar bör inte omfattas av skadeståndsansvar enligt detta direktiv.

Avfall Sverige tolkar ”reparationer eller annan verksamhet” som att det kan utgöra förberedelse för återanvändning av avfall. Avfall Sverige anser att det är av största vikt att avfall som har förberetts för återanvändning undantas från den kommande lagens tillämpningsområde i enlighet med vad som anges att ”reparationer eller annan verksamhet som inte medför väsentliga ändringar” inte bör omfattas av skadeståndsansvar enligt direktivet. Detta i syfte att inte hämma förberedelsen för återanvändning av avfall och därmed EUs ambition om en cirkulär ekonomi.

Det är därför viktigt att det regleras ett tydligt undantag med denna innebörd i den kommande lagen och att hänvisning görs till definitionen av förberedelse för

återanvändning i 15 kap. 6 § miljöbalken¹.

Enligt 15 kap. 3 och 20 §§ miljöbalken ansvarar kommunen för hanteringen av kommunalt avfall. I avfallsdirektivet 2008/98/EG har EU reglerat särskilda mål för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall. Dessa mål har implementerats genom avfallsförordningen (2020:614):

Kommunalt avfall ska behandlas genom förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning så att materialåtervinningsgraden uppgår till minst

1. 55 viktprocent per år senast 2025,
2. 60 viktprocent per år senast 2030, och
3. 65 viktprocent per år senast 2035.

När det gäller uppfyllandet av målen är förberedelse för återanvändning en viktig del. Därför är det viktigt även av den anledningen att målen för kommunalt avfall ska kunna uppfyllas att undantag görs för förberedelse för återanvändning som en del av reparation och annan verksamhet.

¹ Eller annan bestämmelse där förberedelse för återanvändning definieras med utgångspunkt i den kommande proposition med förslag till ändringar i 15 kap. miljöbalken som regeringen kommer att överlämna till Riksdagen.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren,
sven.lundgren@avfallsverige.se, tfn. 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning

Avfall Sverige

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Lars Stiernkvist'.

Lars Stiernkvist
Ordförande

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Tony Clark'.

Tony Clark
Vd